

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 23. oktobra 1867. ~

Gospodarske stvari.

Kako je z letošnjo letino po svetu?

V našem (avstrijskem) cesarstvu je letina večidel prav dobra, tako, da so nekatere dežele toliko pridelale zlasti pšenice in koruze, da morejo podpirati druge dežele in so tedaj veliko svojega pridelka v vnanje kraje prodale. Tudi živinske krme in sadja se je pridelalo obilo, hmelj je dobro obrodil, in tudi s krompirjem se skor povsod hvalijo. Vinski pridelek je bogat in vino bode dobro. Na Ogerskem in Hrvaškem in v Slavonii so pridelali pšenice toliko, da najstareji ljudje ne pomnijo tolike žetve, al zrno ni kaj kleno; lahke pšenice do 82 funtov vagán je veliko. Najslabeja v našem cesarstvu je letina v Galicii (Poljskem), kjer sta dež in toča veliko škodo učinila.

Na Nemškem so mislili, da bojo večji pridelki; zmotili so se, zlasti v južni Nemčii, kjer je pridelka manj kot v severni.

Na Angleškem se letina še srednja ne more imenovati, zlasti slab pridelek je pšenice in ovsa. Angleži nikoli ne pridelajo toliko, kolikor potrebujejo žita; ker je bil tedaj letos pridelek slab in ostankov od lani tudi ni, zato bojo letos potrebovali veliko tujega žita. Na Irskem je bila letina bolja.

Francozi bojo letos potrebovali veliko tujega žita, kajti letina je bila pičla, in to najbolj v južnih krajih, ki so sicer najbogatejše. Pšenice je malo, pa tudi rži in ovsa. Zato so Francozi samo iz Ogerskega naročili pol milijona centov žita. Preračunili so, da bo letos šlo iz Francozkega za žito v ptuje dežele 300 milijonov frankov (1 frank je po našem denarji 40-5 krajc.)

V Algieru (Afriki) je zelo slaba letina, vsega manjka; ondotni prebivalci gonijo svoje čede v primorska mesta, da živino menjajo za pšenico in ječmen.

V Švajci so malo žita pridelali, tako, da bojo več tujega potrebovali mimo drugih let; krompirja imajo dosti.

Na Laškem so v Lombardii in Beneškem mnogo in dobre pšenice pridelali, tako tudi konopelj in vina. V Sardinii pa so kobilice veliko škodo napravile.

Moldava in Vlahija ste zraven Ogerske letos najbolj blagodarjeni. Pravijo, da okoli 2 milijona kvartróv (1 kvarter meri čez 4 vagane) bojo žita lahko prodali v tuje dežele.

Po vsej Turčii se je žita pridelalo obilo.

Na Danskem je žitna letina precej dobra; sená so pridelali obilo, krompir je bolezen zelo pokvarila.

Na Švedskem in Norveškem je žita malo, sená obilo.

Na Rusovskem, če tudi ni bila letina povsod v tem velikem cesarstvu ugodna, bojo vendar mnogo žita lahko v tuje dežele prodali. Že avgusta meseca so iz Rusovskega 2 milijona četvrtóv (1 četvrt meri po naše čez 3 vagane) več izpeljali v tuje dežela, kakor druga leta.

Zraven Ogerskega, Moldave in Vlahije so letos v Ameriki največ pšenice, koruze in ovsa pridelali.

Iz vsega tega se vidi, da so slabe letine na Francozkem, Angleškem, Španjskem, Portugaljskem, Švajci in Belgii. Sploh pa je letina taka, da ne bodo nikjer pomanjkanja trpeli, ako se oskrbijo s pridelkom tujim.

Če pa tudi ne bode po takem nikjer manjkalo žita, vendar se bode žitna cena zmiraj precej visoko držala. Po mislih kmetijskega sležkega časnika pa se vendar ni še višje cene bati, ampak da utegne še nekoliko pasti, samo pri rži ne, ker rži se je skor povsod le malo pridelalo. To misel pa, da se žito ne bode še podražilo, podpira omenjeni časnik s tem, da pravi: 1) dežele, ki potrebujejo tujega žita, so se z njim že oskrbele, — da 2) je na Nemškem še veliko žita, ki ga niso izmlatili, — da 3) so povsod mnogo sená pridelali, tedaj ne bodo nikjer živine krmili s žitom, — da 4) so skor povsod pridelali mnogo krompirja in po takem bode za živež človeški sém ter tje zalegel krompir, in da 5) so večidel tudi povsod sočivja (fižola itd.), pa tudi ajde pridelali precej.

Poglejmo, kako se godí s pogoizdovanjem Krasa.

Kdor koli potuje od Postojne proti Trstu, mora si misliti, da je zašel v arabske, afriksanske puščave, ker je na vse strani skor vse tako golo in kamenito, da na vso moč žali okó. Dosti, jako dosti se je pisarilo o tej zadevi, iz daljnih dežel so prišli v gozdnarstvu izvedeni in izurjeni možaki posvetovat se, kako bi bilo mogoče, golemu Krasu spet potrebno nekdanjo gozdno odejo povrniti. Al pri vsem tem ostane Kras v svoji žalostni podobi — prava puščava!

Deželna vlada primorska se je vrlo poprijela naloge, pogoizdovanje Krasa karkoli mogoče podpirati in pospeševati. Ona je pregovorila veliko sosesk (komunov), da so odločile take dele pašnikov (gmajn), kodar se ne sme pasti, dokler ozeleneli les gobcu živinskemu ne odraste; tudi so ograde napravile, v katerih drevna semena sejejo, pa tudi od vlade prejeti drevni sadež sadé. Tako je vlada razdelila to leto drevnih sadik 42.900, in semena 230 centov, oboje bilo je raznih plemen. Krašovci so se prebudili, začenjajo spoznavati dobroto tega početja, in upati je po takem, da bo sčasoma Kras se predrugačil in spet svojo nekdanjo gozdno odejo dobil, namreč ta, kar ga spada pod primorsko vlado.